

constat. 2 ff. 4 ggl.

Sammelhof 4

- 1) 9
- 2) 6
- 3) M
- 4) M
- 5) Z
- 6) 9
- 7) M
- 8) R
- 9) R
- 10) M
- 11) M
- 12) 7
- 13) 8
- 14) M
- 15) 9
- 16) 7
- 17) 7
- 18) P
- 19) 7
- 20) M
- 21) 8
- 22) 7
- 23) 7
- 24) 7
- 25) 7

Dissertationes voluminis hujus sunt sequentes

- 1) Hermeri Res publica Ebraeorum,
- 2) Eichleri Diss: de duodecim judicijs Israelitarum.
- 3) M. Jacobi Diss: de foro in portis.
- 4) M. Sonnenfelds Ebraeorum jura divortii.
- 5) Buddei Diss: de jure Zelotarum in gente Ebraea.
- 6) Grabneri Diss: de excommunicatione per infamiam.
- 7) M. Rivii Diss: de suspendio hominis lapidibus obruti.
- 8) Rings Diss: de lapidatione Ebraeorum.
- 9) Rosenfelds Diss: de praefurariis Levitarum urbibus.
- 10) M. Orklob Diss: de scutis et clypeis Ebraeorum.
- 11) M. Batti Diss: de Calim.
- 12) M. Bucheri Diss: de velato Ebraeorum gynaeceo.
- 13) Eiusdem conclusum Hebr. gynaeceum
- 14) M. Biel Diss: de templi prioris pro posteriori gloria
- 15) Eiusdem de templi posterioris pro priori gloria.
- 16) M. Zollhagens Diss: de templo Iudaeorum tertio.
- 17) M. Gijntii Diss: de admirabili Candel: Mosaii Structura, ejusdemque profectus in Jambis.
- 18) Braschi Diss: de velis Tabernaculi atq; Templi.
- 19) M. Plesken Diss: de columnis aeneis.
- 20) M. Cleffeli Diss: de Balteo sacerdotali.
- 21) Eiusdem de Balteo Sacerdotis Magni.
- 22) Eiusdem Diss: de balteo S. M.
- 23) Joh: Ernest: ab Aversvalda de Apocrypho Hebr: sacro.
- 24) Eiusdem de Rabinis et gradibus honorum literarum apud Ebraeos usitatis.
- 25) Hasei Diss: de lapide fundamenti.

- 26) Ludov. libri Mishnici de primitiis, festiuitate, et statutis Ecclae Israeliticae.
- 27) M. Aldermani Diss: de vestibz byssinis Pontif: M. in equationis festo.
- 28) Buchholtz de circumcissione ~~festiuitate~~.
- 29) Duncleri Diss: de sacrificiis quotidianis.
- 30) M. Erdman Diss: de sacrificio iaculari pro noxa offerendo.
- 31) M. Bergeri Diss: de victimis Hebraeorz grauidis.
- 32) M. Kirstenii Diss: de aue ungue secta in sacrificium oblata.
- 33) M. Häners Diss: de ritu benedictionis sacerdotalis.
- 34) M. Werneri Diss: de poculo benedictionis.
- 35) Wegneri Diss: de proclamata benedictione et maledictione in montibz Gerizim et Ebal.
- 36) Michäelis Diss: de tabulis foederis prioribz.
- 37) Eundem de tabulis posterioribz.
- 38) M. Eckhardi Schediasma de tabulariis antiqz.
- 39) M. Girard Diss: de atramento Hebraeorz.
- 40) M. Bollhagens Diss: de Apostolis Hebraeorz.
- 41) M. Aldermanus Diss: de festo Enceniorz.
- 42) Hoffmijeri Diss: de solenni legis prolectione quouscu septimo repetita.
- 43) M. Hasenmüllers Diss: de operibz Sabbathum depellentibz ex mente Hebraeorz.
- 44) M. Geringii Diss: de accubitu ad agrum paschalem.
- 45) M. Schelwigii Diss: de votis Hebraeorz.
- 46) Mülleri Diss: de ostulz.
- 47) M. Mercke de ostulo magiori dato.
- 48) M. Geieri Diss: de ritibz lugentium.
- 49) M. Garmanni de pane lugentium.
- 50) H. Hilliger de laceratione vestim.
- 51) M. Haugens Diss: de corpore fugiuis scisuris non eruentando.
- 52) M. Krumholtz de rebz in agris relictis. collector hanc Diss: est
- 53) Dasjovii de ritibz nefusa. Joh: Will: Avenstedt.
- 54) M. Alenhard de sepultura aëria.

30
משניות מסכת
הגיגה

ופירוש עובדיה מברטנורה

h. c.

Textus Talmudicus Tractatûs
DE
FESTIVITATE,

five

Tribus Judæorum Festis solennioribus.

Nec non

Commentarius ejus à Bartenora confectus,

Cum utriusqve

VERSIONE LATINA ET ANNOTATIONIBUS,

qvas à se adornatas

consensu

Amplissima Facult. Philosoph.

publice disputando tuebitur

M. CHRISTIANUS LUDOVICI,

ejusdem Facult. Assessor.

RESPONDENTE

in hac prima Disputatione

GABRIELE SCHENKIO, Menaco-Thuring.

Philosophiæ & Theologiæ Studio.

Die IV. Junii A. O. R. א' תמוז ה'תשס"ו

H. L. Q. C.

LIPSIÆ, Literis Joh. Andr. Schauens.

DE
FESTIVITATE
Textus Iambicus Tragicus

VERSIONE LATINA ET ANNOTATIONIBUS
per A. S. J. J. J.

M. CHRISTIANUS LUDOVICUS
classici Facult. Altorf.

GABRIEL ESCHNER
Die IV. Jan. A. O. R. c. 1791
H. F. O. C.

LIPSIÆ, Apud Joh. Neumann

משניות מסכת חגיגה

פרק א.

משנה א. הכל חייבין בראייה חוץ מחרש שוטה וקטן
פומטום ואנדרונינוס ונשים ועבדים שאינם משוחררים
התיגר והסומא והחולה והזקן ומו שאינו יכול לעלות ברגליו
אזוהו קטן כרל שאינו יכול לרכוב ערל כתפיו שרל אביו
ולעלות מירושלם להר הכור דברו בית שמאי ובית הלל
אופרים כל שאינו יכול לאחוז בידו של אביו ולעלות
מירושלם להר הבית שנאמר שלוש רגלים:

Textus Talmudicus Tractatus Hhaghigha.

CAPUT I.

MISCHNA I. Omnes obligantur ad visionem (faciei Domini;) præter surdum, mentis impotem & parvulum; & obtusum, & androgynum, & mulieres, & servos qui non sunt manumissi; claudum, & cæcum, & ægotum, & senem, & eum qui non est potis ascendere pedibus suis. Quisnam est parvulus? Quilibet qui non est potis insidere humeris patris sui, & (una cum eo sursum tendere) ex Hierosolymis in montem domus (Dei:) verba (sunt) scholæ Schamai (scholasticorum sectatorum Schamai principis sectæ.) At schola Hillelis (scholastici sectatores Hillelis principis sectæ) dicunt: quilibet qui non est potis apprehendere manu sua (manum) patris sui, & (una cum eo) ascendere ex urbe Hierosolyma in montem domus (Dei.) Q. S. E. (Exod. XXX. 14.) *tria רגלים, festa pedum* (ad quæ celebranda pedestri itinere itur.)

פירוש הר' עובדיה מברטנורה

פרק א.

הכל חייבין בראייה במצות יראה כל זכור שצריך
להתראות בעזרה כרגל והכל לאתווי מי שחציו עבר וחציו
בן חורין ואין כן חלכה שמי שחציו עבר וחציו בן חורין פטור
מן הראייה מפני צד עברות שבו חוץ מחרש ואעפ"י שהוזהר
מדבר ואפילו חרש באזנו אחרי פטור דכתוב בכוא כל
ישראל לראות ארץ פני ה' וכתוב בתורה למען ישמעו פרט
למי שאין לו שמיעה גמורה והשומע ואינו מדבר נמי פטור
דכתוב ולמען ילמדו: שוטה וקטן הלאו בני חובא ננהו
שהן פטורין מכל המצוות וקטן שיכול לאחוז בירו של אביו
ולעלות מירושלם להר הבית אביו חייב להעלותו כדי
לחבו במצות כראמר בית הלל לקמן במתניתין: וטומטום
ואנדרוגנוס נשים ועברים שאינן משוחררין כל הני אפעיטנ
פזכורן פרט לטומטום ואנדרוגנוס ונשים שאינן בכלל
זכור וכל מצוה שאין נשים חייבות בה אין העברים
חייבין בה ועוד הוה אומר בבוגה כל ישראל לראות
ועברו לאו בכלל ישראל ננהו: החגר והחולד והזקן ושאינו
יכול לעלות ברגליו מירושלם לעזרה כגון שהוזהר מעונה
ביותר כל הני ילפינן להו מכתוב שלש רגלים יצאו אל
שאינן יכולין לעלות ברגליהם והסומא דכתוב בכוא כל
ישראל לראות כשם שהם באים להראות כך הם באין
לראות הר קדשו ובית שכינתו לאפוקי סומא ואפילו
בעינו אחרי שהרי אין ראיותו שלימה: שלוש רגלים
הראוי לעלות ברגליו חייבו הכתוב וכיון דגדול פטור מן
התורה קטן נמי לאו בר חנוך הוה:

Com.

Commentatio R. Obadiæ de Bartenora.

CAPUT I.

Omnes obligantur ad visionem (faciei Domini : h.e. tenentur præcepto illo : (Exod. XXIII. 17.) compareto omne masculatum) tuum (omnis mas tuus.) sc. is qui obligatur, ut conspiciendum se sistat in atrio die festo. Et (רֹ) omnes est ad veniendum (includendum) illum, cujus dimidia pars serva (qui partim servus,) & dimidia pars libera (& partim liber est.) At non sic (fuit) decisio. Nam is, cujus dimidia pars serva, & dimidia pars libera (est,) immunis est ab apparitione propter respectum servitutis (intuitu servitutis,) quæ in illo (est.) *Præter surdum*: etiamsi loquens, vel etiam surdus non nisi aure una (sit, tamen) immunis est (ab apparitione.) Q. S. E. (Deut. XXXI. 11.) *quum veniet totus Israel, propterea ut videatur facies Jehovæ.* Et S. E. post eum (scripturæ locum v. seq. 12.) *quo audiant.* Excipe (ergo) eum, cui non est auditus perfectus. Et (vice versa) audiens (quidem,) sed non loquens, etiam immunis est (à comparitione.) Q. S. E. (eodem v. 12.) *et quo discant.* *Mentis inopem & parvulum*: qui filii obligationis (capaces obligationis) non sunt: quoniam isti immunes sunt à quibusvis præceptis. Sed parvulum (quod attinet,) qui potis est apprehendere manu sua (manum) patris, & ascendere ex urbe Hierosolyma in montem domus (Dei,) illius pater obligatus est ad ducendum eum sursum versus, quo eum institueret possit in præceptis; videlicet secundum id, quod dicit schola Hillelis ante nos in Mischna (in Mischnæ hujus parte posteriore.) *Et obtusum & androgynum, mulieres & servos, qui non sunt manumissi*: omnes illi (hactenus in Mischna recensiti, surdus &c.) diminuerunt (excepti fuerunt) à רֹ זכור mas tuus, excipe obtusum & androgynum & mulieres, qui non sunt in complexu רֹ זכור (ne quidem comprehenduntur voce זכור, atque adeo excipi non potuerunt.) Et quoad omne præceptum, ad quod (servandum) mulieres non sunt obligatæ, etiam servi non sunt obligati, (atque sic servi quoque excipiuntur à רֹ זכור.) Et adhuc illa (scriptura) dicit: (Deut. XXXI. 11.) *quum veniet totus Israel, ut videatur facies Jehovæ, sed servi in complexu Israelitarum non sunt.* *Clandum & egrotum & senem, & qui non potis est ascendere pedibus suis*: ex (urbe) Hierosolyma in atrium; e.g.

qui afflictus est in excessu (summe.) Omnes hos (quod attinet,) disci-
 scentes sumus illos (edocemur de illis) ex (eo,) quod scriptum est:
 (Exod. XXII. 14.) *tria רגלים festa pedum* (tres, ut sic dicam
 pedationes.) Egre diuntur illi (exleges sunt,) qui non possunt ascen-
 dere pedibus suis. *Et cecus: Q. S. E. (Deut. XXXI. 11.) quum ve-*
niet totus Israel, propterea ut videatur (facies Domini.) Quemadmo-
 dum sunt venientes, ut spectentur; sic sunt venientes, ut spectent mon-
 tem sanctitatis ejus, & domum habitationis suæ gloriosæ; ad educen-
 dum (ad excludendum) cœcum, etiam unico tantum oculo (mono-
 culum;) nam ecce visio ejus non est perfecta. *Tria festa:* qui aptus est
 ad ascendendum pedibus suis, illum obligat scriptura. Quandoquidem
 vero adultus immunis est à lege, parvulus etiam (immunis erit, si) in-
 stitutionis capax non est.

משנה ב. ב"ש אומרים הראייה שתי כסף וחגיגה
 מערה כסף זכירת הלל אומרים הראייה מערה כסף
 וחגיגה שתי כסף:

MISCHNA II. Schola Schamai (scholastici Schamaicæ fe-
 stæ) dicentes (sunt:) visio (sacrificium holocaustum veluti pro aditu
 ad videndam faciem Dei parando oblatum) duorum argenti (obolo-
 rum argenteorum esto;) sed festivitas (sacrificium eucharisticum fe-
 stivitatis nomine oblatum) unius oboli. At schola Hillelis (Hille-
 litæ) dicentes (sunt:) visio oboli unius, sed festivitas duorum argenti
 (obolorum argenteorum esto.)

פירוש. הראייה שתי כסף גדול הבא לראייה צריך
 להביא עולה שנאמר לית יראו פני ריקם ואיננה פחותה
 משתי מעור כסף שהם משקל לב גרעוני שעורה מן
 הכסף הצרוף: וחגיגה שלמי חגיגה שאמרה תורה וחגותם
 אותו חג לה' כלו' הביאו שלמי חגיגה אין פחותים ממעה
 כסף ועף על פי שאין לראייה ולחגיגה שעור דכתוב איש
 כמתנן ירו חכמים נתנו בהם שעור למטה שלא יביא
 פחות מכאן: הראייה מערה כסף וחגיגה ב' כסף דשלמי
 ש

יש בהם לגבוה ולכהנים ולבעלים לפיכך הן מרוכזין מן
 העולות שאין בהן אלא לגבוה וחץ מעולת ראיה
 ושלמי חגיגה האמורים במתני' עור היו צריכים להביא
 מין אחר של שלמים והן נקראים שלמי שמחה דכתיב
 וזבחת שלמים ואכלת שם ושמחת ושלמי שמחה הללו
 לא הוזכרו כאן ולא נתנו חכמים בהן שיעור ונשים
 חייבות בהן כאנשים רעל השמחה נצטוו נשים דכתיב
 ושמחת אתה וביתך:

Comment. Visio duorum argenti (esto:) magnus natu qui ve-
niens est propter conspici (à se faciem Jehovah,) coactus est ad offe-
rendum holocaustum; Q. S. E. (Exod. XIII. 15. non videbitur (ne
videtur) facies mea gratis. Et illud (holocaustum) non minus (vi-
liori pretio non constato) esto, quam duorum obolorum argenti, qui
sunt pondere triginta duo grana hordei ex argento conflato. Et fe-
stivitas: sacrificia eucharistica festivitatis; quia lex dicit: (Deut.
XXIII. 4r.) & celebrabitis (celebratote) illud festum Jehovah; quasi
diceret: offerite sacrificia eucharistica festivitatis: non (vero) minora
(sunto, viliori pretio constato) quam oboli argenti. Quamvis
enim non quà visionem & festivitatem (est) mensura, Q. S. E. (Deut.
XV. 17.) quilibet secundum donum manus suæ (prout ei donatum
est;) sapientes nihilominus dederunt (constituerunt) in iis men-
suram infra (quà defectum;) ne offerat (quis) minus, quam hîc
(determinatum fuit.) Apparitio oboli argenti, & festivitas duorum ar-
genti: quoniam, (quod ad pacifica attinet,) sunt de iis (quædam)
alto (Deo,) & sacerdoti, & dominis (sacrificii i. e. sacrificantibus;)
propterea multiplicata (largiora) fieri debent, quam sacrificia holo-
causta; quia de illis non est (cuipiam aliquid,) nisi alto (Deo.) Et
præter holocaustum visionis & eucharistica sacrificia festivitatis dicta
in Mischna, adhuc tenetur ad offerendum aliam speciem sacrificiorum
eucharisticorum; & illa appellari solent sacrificia eucharistica gaudii.
Q. S. E. (Deut. XXVII. 7.) mactabis etiam (mactato) sacrificia eucha-
ristica, & comedes ea ibidem & letaberis. Et sacrificia eucharistica illa
hîc non fuerunt memorata; neque dederunt (constituerunt) sapientes

de illis mensuram, & mulieres obligatae sunt ad illa instar masculorum,
quia, quia gaudium, praecipuum acceperunt mulieres. Q. S. E. (Deut.
XIV. 26.) & laetaberis tu & familia tua.

משנה ג. עולות במועד באור מן החולין והשלמים
מן המעשר י"ט הראשון של פסח בירת שמאי אומרים מן
החולין ובית הלל אומרים מן המעשר:

MISCHNA III. Holocausta in solennitate veniunt (paran-
tur) è profanis, & eucharistica sacrificia e decimis. (Quod artinet)
feriam primam paschatis, schola Schamai (Schamaitæ) dicunt, e pro-
fanis (veniunt;) sed schola Hillelis (Hillelitæ) dicunt: e decimis.

פירוש. עולות במועד באור מן החולין מתני' חסורי
מחסרת והכי קתני עולות נדרו' ונרכורת במועד באור
ב"ט אינן באור ועולת ראיה באה אפילו ב"ט אע"ג ריש
ל"ה תשלומין כל ז' עקר מצותה ב"ט ראשון וכשהיא
באה אינה באה אליה מן החולין ושלמי שמחה באים
מן המעשר כלומר שיכולין להביא שלמי שמחה ממעור
של מעשר שני ושלמי שמחה אינן הוכה במקום שיש
בשר והרי יש לו מעור מעשר שני להוציא בירושלם
הילכך יקנה בהם שלמים ויאכל אבל חגיגת י"ט הראשון
הוא דבר שבחובה אפילו יש לו בשר הרבה וכל
דבר שהוא משום חובה אינו ב"ט אלא מן החולין ול"ה
מן המעשר: ב"ט הראשון של פסח הוא ל"ט ראשון של שאר
רגלי' ולחכי נקט פסח ולפי שיש ערב פסח חגיגה אחרת
כשהיתה חבורת הפסח מרובה היו מביאין עמו חגיגה כרי
שיהיה הפסח נאכל על השובע ואשמועינן מתני' רחגיגת
י"ט עצמו הו"ל דאינה באור אלא מן החולין אבל חגיגת

יד באה מן המעשר : וברא מן המעשר כגמ' פריך אמאי
דבר שבחובה הוה וכל דבר שבחובה אינו כגמ' אלא מן
החולין ומשני בטופל שמחבר מעשר עם חולין ומכיון
אם יש לו אוכלין הרבה ואין לו ספק בבהמה אחת מביא
בהמה אחת לחגיגה מן החולין והשאר ממעורת מעשר
שני ואעפ" שכל הבאורת כ"ט ראשון שם חגיגה עליוהן
מ"מ סברי בה דמותר להביא השאר מן המעשר הואיל וכבר
יצא ידי הובתו בראשון מן החולין :

Comment. Holocausta in solemnitate veniunt è profanis:
Mischna defectibus deficit (laborat ;) nam sic voluit tradere : holo-
causta votorum (sacrificiorum votorum causa oblatorum,) & volun-
tariarum oblationum in festivitate veniunt, in die festo non veniunt;
at holocaustum visionis venit etiam in die festo : (quamvis sint ipsi
compensationes omnes septem (dies.) fundamentum præceptum
ejus est : (Exod. XII. 14.) die primo. Et quando venit, non venit
nisi è profanis ; sed sacrificia eucharistica veniunt (etiam) e decimis.
Vult dicere ; quod possint offerre sacrificia pacifica gaudii ex (pro)
obolis decimæ secundæ, quoniam sacrificia pacifica gaudii non sunt
debitum in loco illo, ubi caro est ; atqui ecce sunt ipsi oboli decimæ
secundæ ad producendum Hierosolymis ; proptereaque comparare
sibi potest illis pacifica sacrificia & comedere. Sed sacrificium eucha-
risticum festivitatis die festo primo est res quæ in debito est, etiamsi
sit ipsi caro multa ; nam omnis res, quæ est nomine debiti, non venit
nisi e profanis, non vero e decimis. *Die festo primo paschatos :* idem
judicium esto quæ diem festum primum reliquorum festorum. Pro-
pterea vero meminit (exempli loco) paschatos (diei festi primi ;) quia
vesperâ paschatos est sacrificium eucharisticum festivitatis (adhuc)
aliud ; prout (enim) societas paschatos multiplicata (fuit,) obtule-
runt (etiam) cum illo (aliud adhuc) sacrificium eucharisticum, pro-
pterea ut pascha comedi posset ad saturitatem. Itaque docere nos
voluit Mischna, quod sacrificium eucharisticum diei festi ipsius illud
sit, quod non venit nisi e profanis ; enimvero sacrificium eucharisti-
cum

Cum festivitatis diei decimi quarti venit e decimis. *Et schola Hillelis* (Hillelitæ) dicunt e decimis: in Gemara objicitur: quare (illud:) res est, quæ in debito est? & (quare) omne, quod in debito est, non venit nisi e profanis? Et respondetur, (constitutum sic esse) propter componentem, qui componit decimas cum profanis & offert; (videlicet) si sunt ipsi comestores multi, & non sufficit ei jumentum unum; offert jumentum unum in sacrificium eucharisticum festivitatis e profanis, & reliquum ex (pro) obolis decimæ secundæ; & quamvis omnia, quæ veniunt die festo primo, nomen sacrificii eucharistici festivitatis super se habent, nihilominus schola Hillelis (Hillelitæ) putarunt, quod licitum sit offerri reliquum de decimis, quandoquidem (jam) exiit manus debiti sui (debito suo satisfacit) per primum e profanis (oblatum.)

משנה ה. ישראל יוצאין ידיו חובתן בנדרים ונדרות
ובמעשר בהמה והכהנים בחטאות ואשמות ובבכור ובחנות
ושוק אבל לא בעופות ולא במנחות:

MISCHNA IV. Israelitæ egrediuntur manus debiti sui (satisfaciunt obligationi suæ quoad sacrificium eucharisticum lætitiæ) per vota (sacrificia votorum causa oblata) & voluntarias oblationes, & decimam pecoris: at sacerdotes per sacrificia pro peccatis, & pro reatu, & primogeniti & pectoris & armi (per sacrificium in quo pectus & armus offertur,) sed non (per) sacrificia avium neque per oblationes frumentaceas.

פירוש. יוצאין ידיו חובתן של שלמי שמחה בנדרים ונדרות ומעשר בהמה רכתיב ושמחת בחגך לרבות כל מיני שמחות דקרא לא בעי אלא שמחה ואמר מר אין שמחה אלא בבשר והאי בשר הוא: אבל לא בעופות ולא במנחות רכתיב ושמחת בחגך אמרה תורה עשה שמחה ממי שחגיגת באה מהן יצאו עופות ומנחות שאין חגיגת באה מהן:

Comment. Egrediuntur manus debiti eorum, puta sacrificiorum eucharisticorum gaudii per votiva sacrificia & decimas pecoris; Q. S. E. (Deut. XVI. 14.) & lætaberis in festo tuo: ad includendum omnes species gaudii: quia scriptura nihil requirit nisi gaudium; & dixit

dixit Dominus: non est gaudium nisi cum carne, atqvi illud caro est. sed non per aves neque minchas: Q. S. E. (Deut. XVI. 14.) lætaberis autem celebrando festum: dixit Lex, fac tibi gaudium ex eo, ex quo sacrificium eucharisticum festivitatis venit; itaqve exulant aves & minchæ, qvia ex iis sacrificium eucharisticum festivitatis non venit.

משנה ה. מי שיש לו אוכלים מרובים ונכסים מועטים מביא שלמים מרובים ועולות מועטות נכסים מרובים ואוכלין מועטין מביא ועולות מרובות ושלמים מועטין זור זה מועט על זה נאמר מערה כסף ושתי כסף זור זה מרובים על זה נאמר איש כמתנר ירו כברכת ה' אלהיך אשר נתן לך:

MISCHNA V. Is, cui sunt comedentes (convictores) multiplicati, (multi,) sed opes diminutæ, (paucæ,) offert sacrificia eucharistica multiplicata & holocausta diminuta. (Contra is, cui sunt) opes multiplicatæ, sed comedentes pauci, offert holocausta multiplicata & sacrificia eucharistica diminuta. (Cui) hic & hic (nervus rerum gerendarum & convictor diminutus est,) de eo dictum fuit: offert sacrificium eucharisticum (pretio) oboli argentei, & holocaustum (pretio obolorum) duorum argenteorum. (Contra is, cui) hic & hic multiplicati (sunt,) de eo dictum fuit: (Deut. XVI. 17.) quilibet secundum donum manus suæ; secundum benedictionem Jehovah Dei tui, quam dedit tibi, (offero.)

פירוש. אוכלין מרובין בני בית מרובין: מביא שלמים מחבין שלמי חגיגה רבים לפי האוכלין שיש לו:

Comment. Convictores multi: domestici multiplicati. Offert sacrificia eucharistica multiplicata: (puta) eucharistica sacrificia festivitatis multiplicata, secundum convictores qui sunt ipsi (suos.)

משנה ו. מי שלת חג כיום טוב הראשון של חג חוגג את כל הרגל ויום טוב האחרון של חג עבר הרגל ולא

א

לא חג אינו חייב באחריותו על זה נאמר מעוות לא יוכל
לתקון וחטון לא יוכל להמנות:

MISCHNA VI. Is, qui non feriatuſ est (non potuit offerre ſa-
crificia) feria prima feſti ; ferians eſt (offerre poteſt ſacrificia per)
totum feſtum atqve feriam poſtremam feſti. (Qvod ſi vero) tranſiit
feſtum, neqve (tamen) feriatuſ eſt, (obtulit ſacrificia,) iſ non obliga-
tuſ eſt ad cautionem præſtandam de damno compensando. De hoc
(namqve) dictum fuit : (Eccleſ. I. 15.) *perversum non poteſt corrigi, &
defectus non poteſt in numerum venire.*

פירוש. מי שלא חג שלם הביא שלמי חגיגתו ועולתו
ראיתו : ויום טוב האחרון שמיני עצרת ואעפ"י דרגל בפני
עצמו הוה הוי תשלומין רראשון וחג השבועות נמי אף
על גב דלג הוי אלא יום אחר יש לו תשלומין כל ז'
מראקשינהו קרא להדרי בחג המצות ובחג השבועות ובחג
הסכות מה חג המצות יש לו תשלומין כל שבעה אף חג
השבועות יש לו תשלומין כל ז' :

Comment. Is qui non feriatuſ eſt : qui non obtulit ſacrificia eu-
chariſtica feſtivitatis ſuæ, & holocauſtum viſionis ſuæ. Et diem feſtum
poſtremum : octavum (diem) clauſulam feſti. Et quamvis feſtum per
ſe ſit, (attamen) ſunt (omnes ſeptem dieſ) compensationes primi.
Atqve feſtum ſeptimanarum etiam (ſimiliter; hoc eſt,) quanquam non
niſi dieſ unus eſt, (nihilominus) ſunt ipſi compensationes omnes ſep-
tem : propterea qvod conjunxit ea ſcriptura ſibi invicem (Dent. XVI.
16.) *in feſto azymorum, & in feſto ſeptimanarum, & in feſto tabernacu-
lorum.* Quemadmodum (ergo qvod attinet) feſtum azymorum, ipſi
ſunt omnes ſeptem (dieſ) compensationes ; ſic etiam (qvod attinet)
feſtum ſeptimanarum, ſunt ipſi compensationes omnes ſeptem dieſ.

משנה ז' רבי שמעון בן מנסיא אומר איזהו מעוות
שאינו יכול לתקון זה הבא על הערוה והוליד ממנה
ממזר אם תאמר בגונב וגזול יכול הוא להחזירו ויתקן רבי
שמעון

שמעון כן יוחאי אומר אין קורין מעוור: אלא למי שהנה
מתוקן בתחלה ונתעוות ואיורה זה תלמוד חכם הפורש
מן התורה:

MISCHNA VII. R. Schimon filius Menasja dicit: quodnam
est illud perversum, quod non potest corrigi? (Resp.) ille qui venit
super nuditatem (cum foemina concreditur,) & generat ex ea spurium.
Si dicas de fure & raptore (esse intelligendum; Resp. quod) potis is
sit reducere illud (restituere, quod furto ablatum & raptum fuit,) &
rursus corrigere. R. Schimon filius Juchai ait: non appellant perversum,
nisi eum, qui (fuit) correctus primo, & (denuo) pervertit se. Et
quisnam ille? discipulus sapientis, qui separat se a lege.

פירוש. והוליד ממנה ממור שהבינה פסולים בישראל
והן לו לזכרון לפיכך אין עונו נמחק בתשובה: וכול הונת
שיחזיר רמי גניבתו ונולתו לבעלים:

Comment. Et generavit ex ea spurium: qui illegitimos produxit
in Israele, cum (enim) sint ipsi in memoriam (turpis facinoris,) propterea
quoque iniquitas ejus non est deletibilis poenitentia. Potis est, ut reducat:
(puta) pecunias furti sui & rapinae suae dominis, & erit correctus a peccato.

משנה ח. היתר נדרים פורחין באויר ואין להם על
מה שיסמחו הלכות שבת חגיגות והמעילות הרי הם
כהררים התלוין בשערה שהן מקרא מועט והלכות
מרביות הדינין והעבודות הטהרות והטומאות ועריות יש
להן על מה שיסמכו הן הן גופי תורה:

MISCHNA IIX. (Quod attinet) solutionem votorum (sunt)
volantes in aere (eam asserentes & defendentes;) neque est ipsis ali-
quid super quo fulciantur (cui innitantur.) Quod attinet constitutiones
(in articulo) Sabbathi, festorum solennium & praevagationum, ecce
sunt sicut montes appensi a capillo: quia sunt scriptura diminuta &
traditiones multiplicatae; (constante scriptura pauca & traditionibus
multis.) (Quod attinet constitutiones in materia) judiciorum & cul-
tuum,

tuum; (cultus levitici,) munditierum, & immunditierum, & nudatio-
num est ipsis, cui innitantur. Hæ (&) hæ sunt corpora legis (funda-
menta fidei.)

פירוש. היתר נדרים פורחין באויר מעט רמז יש
במקרא שיוכל החכם להיתר הנדר ואין לסמוך עליו
אלא כך מסור לחכמים בתורה שבעל פה; הלכות שבת
והלכות חגיגה ההלכות מעילה יש בהן הלכות שהן
תלויות ברמז במקרא מועט כהר תלוי בשערה הראש;
העבודות הלכות עבודת הקרבנות: הן הן גופי תורה
בגמרא מפרש דהן והן גופי תורה קאמר כלומר בין אותן
שאין להן על מה שיסמכו בין אותן שיש להם על מה
שיסמכו בין אותן שהן כהררים התלוים בשערה אלו ואלו
גופי תורה:

Comment. (*Quod attinet*) *solutionem votorum (sunt) volantes*
in aere: exiguum indicium est in scriptura, quod sapiens potestatem,
habeat solvendi votum; neque est innitendum ei, sed sic traditum est a
sapiantibus in lege orali. *Constitutiones sabbathismi, & constitutiones*
festivitatis, & constitutiones prevaricationum (quod attinet,) sunt
inter illas constitutiones, quæ appensæ sunt (innituntur indicio) ab
indicio, (quod) scriptura parva est, quemadmodum mons, qui appen-
sus est a capillo capitis. *Et cultuum*: constitutiones cultus (ministe-
rii) oblationum: *Hæ (&) hæ corpora legis sunt*: in Gemara expositum
est, quod dicere (Doctor Mischnicus) voluerit: הן והן hæ & illæ
sunt corpora legis. Ac si diceret: sive illæ, quibus non est super quo
fulciantur; sive illæ, quibus est, super quo fulciantur; sive illæ, quæ
sunt sicuti montes appensi a capillo; hæ & illæ sunt fundamenta
legis.

Annotationes in Titulum.

חגיגה notat (1.) generaliter festum, festivitatem. (2.) κατ'
ἐξοχήν in præsentī tractatu tres anniversarias solennesque festiva-
tes Ecclesiæ Judaicæ; puta festivitatem paschatos, pentecostes & taber-
nacu-

naculorum. (3.) in hoc ipso tractatu designat sacrificium auchari-
sticum seu pacificum in festivitate solenni propterque eam oblatum,
velut e cap. i. m. i i. patet.

Annotationes in cap. I.

MISCHNA I. *Annotatio.* (1.) הכל חייבין בראייה *omnes obligantur ad visionem*: mischna generaliter loquitur: hinc gemara mischnæ interpres exempla varia subsumit. Hac occasione visum fuit particulam e gemara excerpere, quo pateat lectori, quibus formulis ea utatur ejusmodi universales terminos exponens. Sic vero illa: הכל לאתווי מאי לאתווי מי שחציו עבר וחציו בן חורין וגו' h. e. (mischna loquitur generaliter.) כל *omnes, ut producat; (includat;)* quem producit? illum qui partim servus, partim liber est &c. Pergit gemara: הכל לאתווי מאי לאתווי חוגר ביום כל *omnes, ad producendum; quem producit (& includit?)* qui claudus primo die &c. Pergit gemara: כל (generaliter dicit) כל לאתווי מאי לאתווי סומא באחת מעינו *ad producendum; quem producit (& includit?) monoculum &c.* (2.) חייבין בראייה *obligati sunt ad visionem*: cum sequente nomine per כ constructum notat lege obligatum esse ad aliquid; constructum per על notat reum fieri poenæ ob delictum. v. g. חייבין על *tenetur omnia precepta servare*: כל מצוה *rei sunt poena propterea quod percusserunt eum.* (3.) בראייה *ad visionem*; malum vertere visionem, quam apparitionem vel comparisonem, quatuor argumentis inducti; (א ראייה formatum est e conjugatione prima Kal a radice ראה vidit; quam significationem merito retinet, usque dum prægnans obstet ratio, quo minus retinere eam possit. Similia exempla sunt נשיה oblivio, a נשה oblitus est; עליה ascensio, ab עלה ascendit; aliaque multa. (β. favet huic significationi phrasia illa Exod. XXIII. 11. ולא יראו פני ריקם *ne videtur facies mea gratis.* it. Deut. XXXI. 11. כבוא ישראל לראות את פני יהוה *quum veniet totus Israel, ut videatur facies Jehova.* Neque enim hic standum est interpretibus, qui communiter

phrasin hanc sic exponunt : *quum veniet totus Israel, ut appareat ante faciem Jehovæ.* (γ. Contextus atque res ipsa hunc significatum postulant. Nam donum offerendum erat : cui bono ? an propterea ut is appareret, h. e. ut videretur ? qualis quæso connexio ? potius ideo, quo videret, h. e. quo sibi eo (*ἀνθερωποσωαθῶς* hæc capiantur necesse est) aditum ad Deum quasi redimeret, isque faciem suam h. e. majestatem in templo præsentem conspiciendam gratiose concederet. (δ. consentiunt Talmudistæ excludentes ideo cæcum. Conf. Gemaram atque Raschi comment. in eam. (4.) חוץ מחרש שוטה וקטן *præter surdum, mentis impotem & parvulum* : חוץ sequente מ excipit. Exempla ubique sunt obvia. De cœtero ratio exceptionis ubique eadem est ; videlicet quia nullus eorum institutionis capax est ; hinc Raschi. in h. l. sic commentatur : דלאו בני דעה נינהו ופטורין במצות *quia non sunt scientiæ & institutionis capaces, atque adeo exempti a præceptis.* De surdo in specie hæc habet gemara : קתני חרש דומיא דשוטה וקטן מה שטרדה וקטן דלאו בני ריעויה אף חרש דלאו בני ריעויה : ד. cent. *surdum similem esse mentis impoti & parvulo ; quemadmodum enim mentis impotens & parvulus scientiæ non est capax, sic etiam surdus scientiæ non capax est.*

De cœtero quis nomine שוטה veniat, hoc Bartenora Tr. Trumoth c. l. m. i. nobis exposuit breviter : המעבר מה שנותנים לו שוטה *qui perdit omne, quod ipsi datur, appellari solet שוטה.* Distinctius & uberius Jom Tobheodem loco : היוצא יחודי בלילה והלן בבית הקברות והמקרע את כסותו העושה אחת מאלו *qui egreditur solus noctu, & pernoctat in cremiterio, & dilacerat tegumentum suum ; faciens unum horum est שוטה mentis inops, secundum R. Juchanan in Hieruschalmi. (5.) ועבדים & servos* : quam ob causam a visione immunes fuerint, Rambam docet his verbis : ויאמר את פני הארון ה' מי שאין לו אלה ארון אחר יצא עבד ולפיכך העבדין פטורין : h. e. *dixit (scriptura :) faciem Domini Jehovæ ; ergo ille tantum (videto faciem Domini) qui non nisi unicum dominum habet ; atque adeo exlex est servus, & propterea servi immunes sunt a visione.* (6.) והסומא & cæ-

☞ *cæcum* : audiamus 'hic argumentum' gemaristarum ; qvo probant
cæcum alterutro oculo immunem esse ab apparitione. ר' יוחנן אומר
סומא באחז מעיניו פטור מן הראייה שנאמר יראה
יראה כדרך שכנה לראות כן בנה ליראות מנה
R. Juchanan לראות בשתי עיניו אף ליראות בשתי עיניו :
ait : *monoculus immunis est a visione ; Quia bis dictum est ; videtur*
(Deut. XVI. 16.) *videtur (a Domino omnis masculus ;) videtur (fa-*
cies Dei ab Israelitis.) Jam vero quemadmodum fit לראות (tò videri
te a Domino) sic etiam fit לראות (tò videri Dominum.) Quomo-
do vero fit לראות tò videri te a Domino? duobus oculis ; ergo ☞
ליראות (videri Dominum) fieri debet duobus oculis. Hæc Raschi cla-
rius sic proponit : כדרך שכנה הקרוש בר הוגה לראותך :
דהיינו בשתי עיניו אף ארז בא לראותו בשתי עיניו :
Quemadmodum venit Deus benedictus, ut videat te ; sc. duobus oculis,
sic etiam tu venire debes, ut videas ipsum, sc. duobus oculis. (7.) ומי
☞ eum, qui non est potis ascendere pe-
dibus suis ; Recenset eorum aliquot gemara, & quidem (a. מפנקי
hos Raschi sic describit : שאין הולכין בלא מנעל
absque calceamento ; subjungit rationem ex Es. I. Quis postulavit hoc
a manibus vestris, puta calcationem atriorum meorum. (β. ערל hic
interprete Raschi est שמתו אחיו מחמת מילוח
Israelita cujus fratres ex circumcissione mortui fuerunt. (γ. טמא
immundum. (8.) כל שאינו יכול לרכוב וגו')
omnis qui non po-
tis est insidere ☞c. Sed ab eo statim tempore, qvo potis est, tene-
tur ascendere ; sic enim Raschi : אברל מכאן ואילך אעפ שאינו
חייב מן התורה הטילו חכמים על אביו לחנכן במצור :
sed ab eo tempore ☞ ultra, quamvis non obligatus sit ex lege, attamen
imposuerunt sapientes patri ejus ☞ matri ejus, ut instituant eum in præ-
ceptis. (9.) על כתביו של אביו super humeris patris sui ; note-
tur hic pleonasmus affixi in voce כתביו Talmudistis imprimis fre-
quentissimus : sic in hac ipsa mischna dicitur : בירו של אביו appre-
hen-

hendere manum ejus patris sui: quamvis כירו etiam de manu filii
exponi possit. (10.) שלוש רגלים tria festa pedestria. Tremellius
vertit: tribus vicibus: imitatus Buxtorfium in lexico minori, hic
vero Chaldaum, qui vertit זמנים, sed nondum videmus urgentem
rationem, ob quam non potius reddiderint tria festa; sensus enim
oppido planus est; tria festa (ad quæ pedibus itur) celebrato mihi
quotannis. Provocari equeidem solet ad Num. XXII. ubi asina
Bileamum increpans dicit: שלוש רגלים הכותני tribus (ut vertunt)
vicibus percussisti me; sed & hic rei convenientissime verti poterat:
tribus calcationibus f. pedationibus, (h. e. ter pedibus) percussisti me;
videlicet more equitantium; nam quod baculum attinet, is tertia vice de-
num pedationi accessit. (11.) לאתווי est infinitivus. Chal-
daico-Talmudicus in Peal, à radice אתה venire, estque pro מאתי &
מתו; a Talmudistis sæpe adhibetur, v. g. זה כלל לאתווי נמי אתי
העבירה hac regula comprehendit etiam illum qui transfert. it: אתי
לאתווי venturus esset eo, ut transferret. It. venit ad לאתווינהו
transferendum ea. Barten. in Tr. Schabbath. c. V. VI. &c. secundum
literam vertendum esset: ad veniendum. In Hiphil infinitivus
hujus formæ est: מאי לאתווי seqvente plerumque, ut: הכל
לאתווי מאי לאתווי כל תו לאתווי מאי לאתווי
conf. הלכות עולם. (12.) בן חורין filius liberorum, i. e. libertate
præditus: vox בן periphrasi inservit quam sæpissime; sic dicitur בן
מעיה filius viscerum i. e. viscera. בני בית filii domus, domestici.
בני חוב filii obligationis, i. e. obligati, obligationis capaces. Ejus loco
chaldæi & cum illis Talmudistæ adhibent quoque בר, exempla ubique
obvia sunt; hoc interea notatu dignum est, quod etiam adverbis ad-
datur v. g. בר הכי, quum dies ejusmodi est. Barten. (13.)
צד propter latus videlicet secundum literam, sed sensus est: re-
spectu, intuitu. (14.) חרש באזנו אחת surdus aure sua una: pleo-
nastice quidem at ex genio lingvæ hebrææ; alias dicitur surdus aure
una. (15.) לראות את פני ut videatur facies Dei; ita vertendum
esse putamus; non vero: ut compareat coram Deo, & ab eo videatur.
Similiter sic vertendus est locus Esajæ c. I, v. 2. פניו כחברתו
quum

quum venitis, ut videatur facies mea. Nam profecti sunt Hieroso-
 lymam, non ut Deus illorum, sed ut illi Dei faciem majestatemque in-
 tuerentur. (16.) בתריה *post eum.* Chaldaice & Talmudice; בחר
 notat post; cum affixo יה fit בתריה *post eum.* (17.) פרט *excipe;*
 vel *præter*, sic ut esset conjunctio exceptiva. Talmudistis usu admo-
 dum frequentata vox est. Exemplum esto ex ipsa gemara ad mischnam 1.
 חנו רבנן רגלים פרט לבעלי קבין רבר אחר רגלים פרט
 לחיגר וחולה ולסומא ולקן; *Tradiderunt Rabbini nostri, dici*
festâ, ad quæ pedibus itur. *Excipe (ergo) grallis incedentes.*
Alia interpretatio: dicitur רגלים excipe (ergo) claudum & agrotum
& cæcum & senem. Bartenora quoque frequenter ea voce utitur:
 פרט לנטעי עכו"ם *excipe plantas idololatrarum.* Persvasi sumus
 esse imperativum à verbo פרט singulatim aliquid egit; construitur
 vero semper (quantum observavimus) cum ל. (18.) קטן שיכול (18.)
 & *parvulus qui potis est;* vox קטן exponenda est in sensu diviso, hoc
 modo: *parvulum quod attinet & qui &c.* hac expositione neglecta
 constructio in talibus admodum dura est. Simile exemplum infra le-
 gitur: להון ילפינו הני *hos quod attinet, docemur de illis.*
 (19.) לקמן במתניתין *infra in mischna:* vox קמן in Tr. Biccu-
 rim evoluta fuit. alteram vocem במתניתין saltim non ubique ad-
 hibent de ea ipsa mischna, in qua explicanda occupati sunt commen-
 tatores: hinc Sebastianus Schmidius Tr. Schabb. c. I. transponit eam:
in hac ipsa mischna. Buxtorfius in lexico opinatur, esse plur. à sing.
 מתניתא. (20.) הני אמעיטו *omnes illi imminuunt sive excipi-*
untur. הני pronomen demonstrativum est. אמעיטו est conju-
 gationis Aphel, quamvis alias nullibi a nobis hæc forma observata
 fuerit. forte Conjug. Ichpeel est, & scribendum fuit אימעיטו
 per syncopen ת & י adhibito ceu matre lectionis, quæ forma
 talmudistis in usu est, ut איכאש *infirmus fuit.* (21.) נינהו
 illi, illæ; pron. plur. num. a talmudistis loco verbi substantivi adhi-
 beri solitum. (22.) יצאו *egrediuntur, i. e. exleges sunt, lex eos*
non obligat. (23.) לאפוקי *ad educendum;* a radice נפק *egres-*
sus est. Synonyma sunt פרט & חוץ מ. (24.) חדר *claudus;*
 mischna constanter habet formam חדר Buxtorfio non observatam
 ל & à

& à Bartenora quoque hic neglectam. (25.) וכיון ונר' quando-
quidem vero &c. exscripsit hæc Bartenora è commentario Raschi;
habet enim id in more positum, ut vel cum Raschi, vel cum gemara,
vel cum Tosephot, vel cum omnibus simul loquatur, quo nomine ta-
men suis quam maxime commendatus est.

MISHNA II. Annotatio (1.) Mishna hæc in talmude babylo-
nico editionis Venet. conjungitur priori, juxtaque cum illa gema-
rà illustratur; quod frequenter fieri observabit lector, qui libellos
mishnicos cum integro Talmude conferet. (2.) הראיה *sacrificium*
holocaustum visionis nomine oblatum. Subaudiendum est עולה inter-

prete Rambamo, qui sic commentatur: אמר ה' לא יראה פני ריקם
חצה לומר שיביא קרבן עולה בידו כשיעלה לחג ואלו העולות
הם הנקראות עולות ראיה ונקראות גם כן ראיה בחסרון מלת
: עולה *dixit Dominus (Exod. XXIII. 15.) ne videtur facies mea gratis.*

Hoc vult: quemcumq; debere oblationem offerre in manu sua, quando
ascendit ad festum: & illa holocausta appellantur holocausta visionis: &
appellantur similiter visio, elliptice deficiente עולה. (3.) הראיה שתי
sacrificium visionis duorum argenti: elliptice; i.e. duorum obolo-
rum argenteorum esto: adæquat hic valor, annotante Bartenora, 32 grana
hordei argenti conflati, hæc vero monetæ nostræ grossum & aliquantum
plus adæquant; æstimante Raschi tertiam partem denarii; ita namq; ille:

בית שמאי אומר הראיה שתי כסף גדול הבא ליראות צריך
להביא עולה ואינה פחותה משני כסף שתי מעות כסף שה'
שלוש דינה שנ' ולא יראו פני ריקם ויליף בגמ' שצריך להביא
עולה אעפ"י שלא נתן בו תורה שיעור חכמים נתנו שיעור

*h. e. schola Schamai dicit sacrificium holocaustum visionis duorum obolo-
rum esto: videlicet magnus natu, qui vult videre faciem Dei, necesse ha-
bet, ut offerat holocaustum, quod non minori pretio constare debet quam
duobus argenti, h. e. duobus obolis argenteis, qui sunt tertia pars denarii;
dicitur namque: ne videtur facies mea gratis; & docetur in gemara, quod
opus habeat, ut offerat sacrificium; quamvis enim non constituerit mensu-
ram in ea, sapientes tamen constituerunt mensuram.* (4.) הגדול הבא

ונו *magnus natu qui offerre vult:* apparebit conferenti Bartenoram
hæc verbotenus exscripsisse è Commentario Raschi. (5.) יש בהן לגבוה
ונו

"וְנִי *participat de iis Deus &c.* respicit Bartenora ad gemaram, quæ
 summam controversiæ hujus his verbis proponit: תְּנוּ רִבְנָן בֵּית
 שְׁמַאי וְאֹמְרֵי הָרַאיוּהָ שְׁתֵּי כֶסֶף וְחַחְנִינָה עוֹלָה כּוֹלָה לְגִבּוֹהָ
 מִה שְׁאֵין כֵּן בְּחַחְנִינָה וְעוֹר מְצִינוּ בְּעֶצֶרֶת שְׂרִיבָה בְּהֵן הַכְּתוּב
 בְּעוֹלוֹת יוֹתֵר מִכְּשִׁלְמִים וּבֵית הַלֵּל אֹמֵר הָרַאיוּהָ פַעַם כֶּסֶף
 וְחַחְנִינָה שְׁתֵּי כֶסֶף שְׁחַחְנִינָה יִשְׁנָה לִפְנֵי הַדִּיבֵר מִה שְׁאֵין כֵּן בְּרַאיוּהָ
 וְעוֹר מְצִינוּ כְּנִשְׂיָאִים שְׂרִיבָה בְּהֵן הַכְּתוּב בְּשִׁלְמִים יוֹתֵר מִכְּעוֹלוֹת:
Tradiderunt Rabbini nostri (sic:) shamai & dicunt, sacrificium visio-
nis duorum obolorum argenti, at festivitatis unius oboli argenti esto; quo-
niam visionis sacrificium est holocaustum, quod totum cedit altissimo, id
quod se ita non habet cum sacrificio festivitatis. Porro invenimus de
festi, (primitiarum) quod scriptura sacra plus holocaustis tribuat, quam
sacrificiis eucharisticis. (Respiciunt ad Levit. XXIII. 18. offeretis au-
tem cum illo pane septem agnos anniculos integros, juvenicum unum
subrumum, atque arietes duos: suntu holocaustum &c. Pf. seq. 19.
parabitis quoque hircum caprarum in peccatum, & duos agnos anni-
culos in sacrificio eucharisticum.) Sed schola Hillelis dicit: visi-
onis sacrificium unius oboli argentei esto, contra sacrificium festivitatis
duorum obolorum argenteorum; quia sacrificium festivitatis ante v. r-
bum decalog. jam obtinuit; (respicit gemara ad Exod. XXIV. 5.
postea misit pueros filiorum Israelis, qui obtulerunt holocausta, & sa-
crificaverunt sacrificia eucharistica Jehovæ, juvenicos.) id quod se
ita non habet cum sacrificiis apparitionis. Porro invenimus de prin-
cipibus (respicit ad num. VII. Pf. 87. 88.) quod scriptura plus assignet
sacrificiis eucharisticis, quam holocaustis. Hæc, ut dictum fuit, ibidem
summatim proponuntur, quibus in sequentibus objectiones respon-
onesque utriusque sectæ adjiciuntur.

MISCHNA III. *Annotatio* (1.) Priora hujus mischnæ verba
 usque ad vocem וְנִי exclusive vitata sunt & restituta per gemaram,
 ex qua eadem Maimon & Bartenora (qui alia quædam e commenta-
 rio Raschi excerpta atque a nobis parenthesi inclusa inseruit) ha-
 bent. (3.) מִתְּנִיתָא הַסּוּרֵי מַחְסְרָא *mischna defectibus laborat.*
 Phrasis est Bartenoræ usitatissima, conf. Tr. Berach. c. III. m. 5, הַסּוּרֵי
 est plur. à singul. הַסּוּרֵי nota plur. numeri saepe deficit. (3.)
 וְנִי וְהִכִּי קָאָתְנִי & sic voluit tradere: וְנִי est participium præsens, Pe-
 al; vel, si mavis, tertia persona præteriti Peal. נָק est particula
 expli-

expletiva: sic alibi dicitur: מהפקרא קאזכי dicunt. קא פיורי
 de publicato quodam acquisivit. הוא קא אזיל is iter suscepit: & alia
 multa, (4) holocausta votorum. In Tosephot e-
 dit. Vener. legitur עולות ונדרים holocausta & vota. Forte sphal-
 ma est (5) קה ליט compendium scriptionis est, pro הוא הריון
 idem jus est quo addiem festum. conf. Abbreviaturas
 Buxtorfii, (6.) נקט פסח propterea vero assumpsit (vel memo-
 rat) Pascha; sic alibi, ומשום סיפה נקט לרה & propter fi-
 nem mischne meminit ejus. & להכי נקט גמי & propterea as-
 sumpsit juncum. (7.) חבורת הפסח sodalitium nonnullarum
 personarum & epulum paschatos. חבורה notat sodalitium, hinc
 phrasis בני חבורה ejusdem societatis homines, commensales. (8.)
 ואשמועינן & docere nos voluit mischna: est præteritum Aphel cum
 affixo primæ personæ atque נ epenthético, à radice שבע; exem-
 pla hinc inde se offerunt; sic אי אשמועינן מי & si docuisset nos
 de aquis, Barten. neque confundenda sunt hæc exempla cum infinitivo
 ejusdem formæ; nisi malis ea hoc modo exponere: & docere illa-
 rum mischnarum est; sic vero affixum נן esset tertiæ personæ. (9.)
 פריך (10.) בית הלל אומרים ובהא compendiose pro
 objicit, invertere conatur, vel objectum fuit, à radice פרך infringit,
 quasi fuit, objecit. (11.) אמאי ונו' sunt verba gemaræ & Raschi a
 Bartenora confarcinata; omisit nihilominus quæ quam maxime faci-
 unt ad rei perspicuitatem; videlicet cohærent hoc modo; mischnæ
 verba sunt hæc: וכיר הלל אומרים מן המעשר sed Hil-
 lelita dicunt de decimis; his Raschi in comment. subjungit ratio-
 nem: הלא בחובה הוא nonne res est, in quam obligatio cadit? jam
 inquirat gemara porro: וכל רבה שבחובה הוא וכל רבה quare (illud nonne)
 res est, in quam obligatio? &c. & respondet sibi ipsi: בטופל
 מחבר מעשר עם החולין ומכיר

Corollaria. 1. Ens de Deo & creaturis dicitur univocatione vera &
 rigorosa, quæ univocationem formalem & objectivam simul requirit.
 2. Quemadmodum versio Scripturæ S. V. T. quatenus accentuationem se-
 quitur, errat nunquam, sic, quatenus eam deserit, errat semper. 3. Terram
 moveri quis unquam sensit? 4. Literas e luna legi posse vix credibile est.
 5. Turcæ facilius possunt converti quam Judæi. 6. Propria possunt com-
 municari. 7. Logica non est pars Philosophiæ.

Præfatio ad Lectorem.

PRodit in lucem versio præsentis Tractatus facie sermonis latini ab ea, quam primus habuit, notabiliter diversa. Genus orationis asperum est, horridum, triste, neque perfectum, neque conclusum: latinis equidem verbis, at minime latine scriptum; imo ne ubique verbis latinis. Videlicet talismodi induit habitum latina versio, si litera hebr. mordicus tenetur. At enim vero omnino aliquandiu saltem tenenda est iis, quibus versione sua maxime tyronibus prodesse curæ est cordique. His etiam olim cecinit Vates illud:

*Verte omnes te in facies, & contrabe quicquid
Sive animis sive arte vales. Vale.*

L 2

Exod

Textus biblici quibus Mischna hujus capituli innititur.

Exod. XXIII. 14. 15. שלוש רגלים תחג לי בשנה: ארץ חג המצות תשמור שבעת ימים תאכל מצות כאשר צויתך למועד חדש האביב כי בו יצאת ממצרים ולא יראו פני ריקם: וחג הקציר בכורי מעשיך אשר תזרע בשדה וחג האסיף בצאת השנה באספך את מעשיך מן השדה: שלש פעמים בשנה יראה כל זכורך אל פני הארון יהנה.

Deut. XXXI. 11. 12. בבוא כל ישראל לראות את פני יהוה אלהיך במקום אשר יבחר תקרא את התורה הזאת נגר כל ישראל באזניהם: הקהל את העם האנשים והנשים והטף וגרך אשר בשעריך למען ישמעו ולמען ילמדו ויראו את יהוה אלהיכם ושעו לעשות את כל דברי התורה הזאת:

Levit. XXIII. 41. וחגתם אותו חג ליהוה שבעת ימים בשנה חקרת עולם לדרתיכם בחדש השביעי תחגג אותו:

Deut. XVI. 17. איש כמתננה יחז כברכת יהוה אלהיך אשר נתן לך:

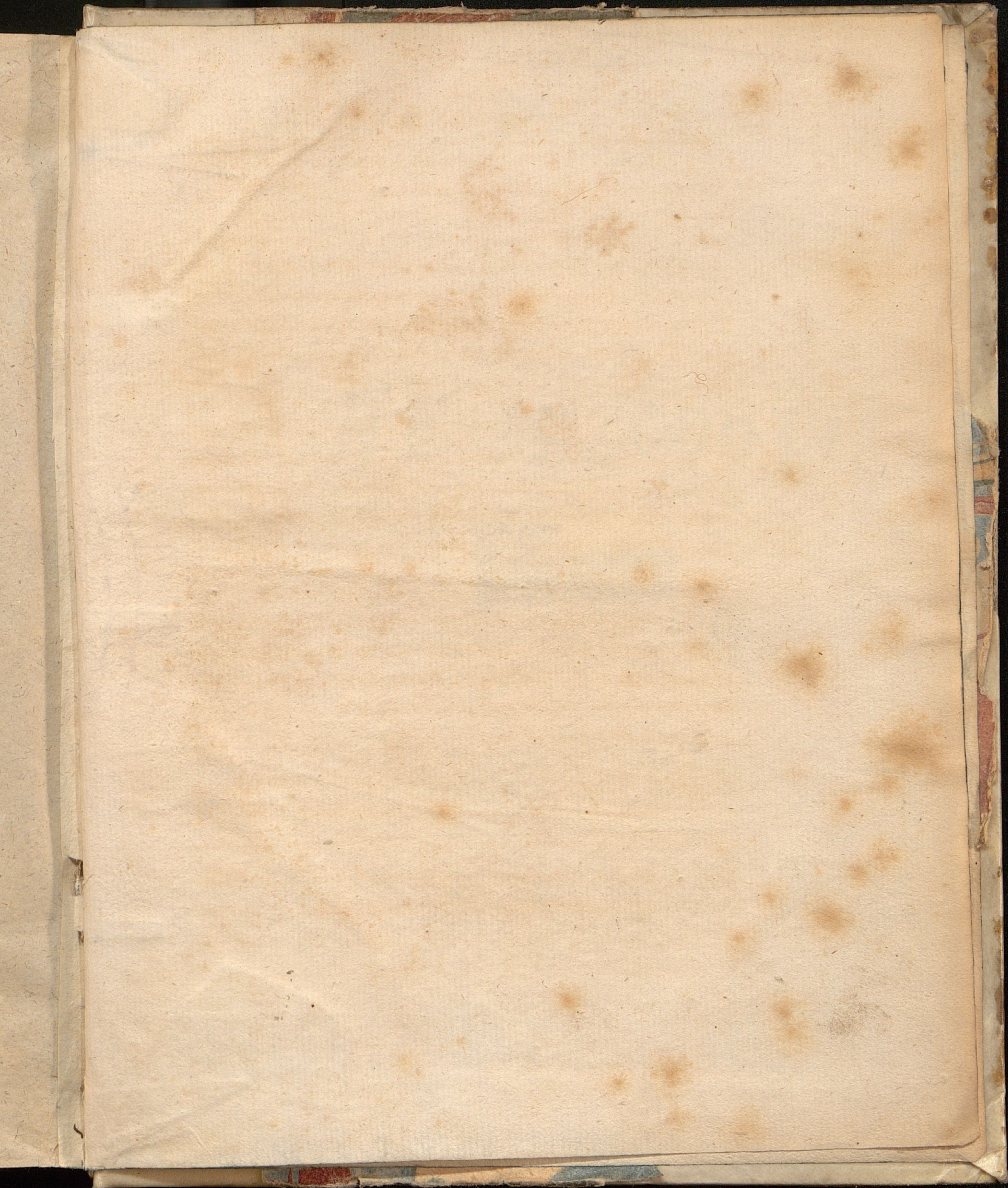
Deut. XXVII. 7. וזבחת שלמים ואכלת שם ושמחת לפני יהוה אלהיך:

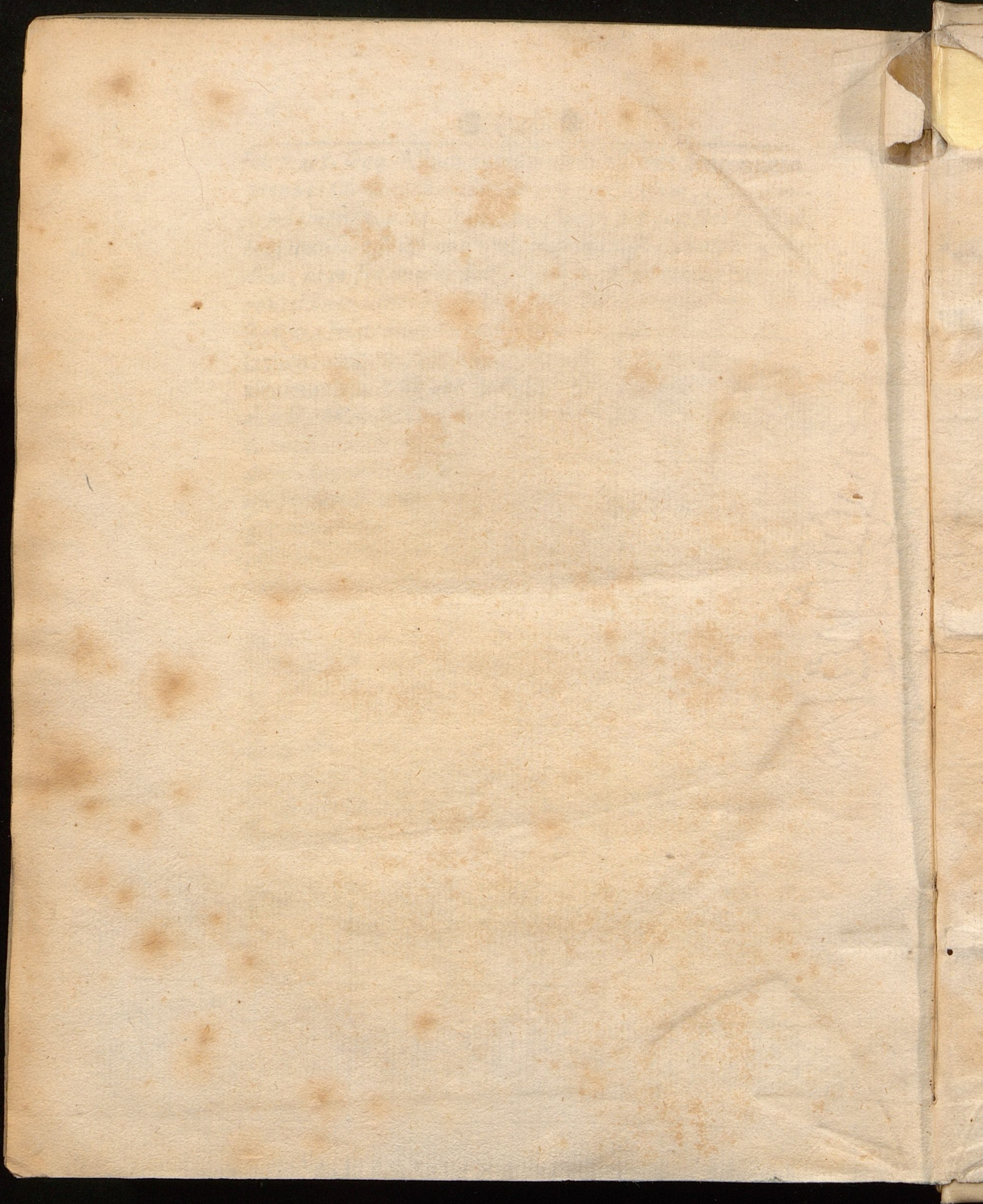
Deut. XIV. 26. ונתתה הכסף בכול אשר תאוה נפשך בבקר ובצאן ובבין ובשכר ובכל אשר תשאלך נפשך ואכלת שם לפני יהוה אלהיך ושמחת אתה וביתך:

Exod. XII. 15. שבעת ימים מצורת תאכלו אך ביום הראשון תשביתו שאור מבתים כי כל אכל חמץ ונכרתה הנפש ההיא מישראל מיום הראשון עד יום השביעי:

Deut. XVI. 14. ושמחת בחגך אתה ובנך ובתך ועבדך ואמתך וגו':

משניות

AB 153000 (1)

ULB Halle 3
003 948 544

56.

VD 17

30

משניות מסכת

התגיגה

ופירוש עובדיה מברטנורה
h. c.

Textus Talmudicus Tractatûs DE FESTIVITATE,

five

Tribus Judæorum Festis solennioribus.

Nec non

Commentarius ejus à Bartenora confectus,

Cum utriusqve

VERSIONE LATINA ET ANNOTATIONIBUS,
qvas à se adornatas

consensu

Amplissima Facult. Philosoph.

publice disputando tuebitur

M. CHRISTIANUS LUDOVICI,
ejusdem Facult. Assessor.

RESPONDENTE

in hac prima Disputatione

GABRIELE SCHENKIO, Isenaco-Thuring.

Philosophiæ & Theologiæ Studioso.

Die IV. Junii A. O. R. כלל כולל XCVI.

H. L. Q. C.

LIPSIÆ, Literis Joh. Andr. Zschauens.

